

Szerkesztőség:

I-ső kerület 246. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kü-
lendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő: **Máthé József,**
Társ-szerkesztő: **Viz Zoltán,**
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a ki-
adóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

Erély és tapintat.

Társadalmi együttélést alkalmas veze-
tők nélkül képzelni nem lehet. A vezetők
alkalmas voltának, intelligenciájának hőmé-
rője az erély és tapintat. Mert nem
elég, hogy tapintattal vezessen, hanem eré-
lyesen meg is védjen.

Hogy valaki alkalmas-e, képes-e a tár-
sadalom valamely osztályának vezetésére,
— hogy valakinek van-e hivatottsága vala-
mely társadalmi osztály élén állani, ott
hangvivőként szerepelni: azt arról tudjuk
meg, ha erélyes és tapintatos.

Erély nélkül a tapintat nevetséges
gyámoltalanság és viszont tapintat nélkül
a puszta erély bosszantó nyegle handa-
banda.

Nézzük csak a társadalom egyes osztá-
lyait, részeit, rétegeit. Ott van a család,
mely mindenkihez legközelebb áll. Nemde
a családfő erélyétől és tapintatától, — az
erélynek és tapintatnak okos alkalmazásá-
tól függ a családi kötelek, a család boldo-
gulása.

Nézzünk egy üzletet, egy vállalatot.
Ha főnöke, vezetője csupa erély: az alkal-
mazottak megvadulnak és alattomban csak
azért is ellene dolgoznak a főnöknek. Ha

ellenben csak tapintatos: vérszemet kapnak
és lépten-nyomon visszaélnék a főnök jó-
ságával.

Mert hát ilyen az ember . . . Eredeti-
ségében ilyennek van alkotva . . . A tár-
sadalmi kényszer megváltoztatni nem bírja,
csak zabolázni.

Tekintsünk egy gazdaságot. A gazda
merek szigora elkedvetleníti a cselédséget,
— a cseléd lebilincselte rabszolgának érzi
magát; azt pedig tudjuk, hogy a rabszolga
irgalmat nem ismer, ha lánczát lerázhatja,
Mig a jó szívű és csupán csak tapintatos
gazda cselédsége — természeti ösztönénél
fogva — csak magának kapar és még csak
lelkifurdalást sem érez, ha gazdáját ezzel
megkárosította.

Ott van például a katonaság. Legyen
a parancsnok erély nélkül jó szívű, tapin-
tatos: a csapat hasznavehetetlen önfejűvé
válík, — míg ha csupán csak erélyes a
parancsnok: a csapat elkeseredik és épen
akkor hagyja cserben parancsnokát, midőn
válságos pillanatban épen a legnagyobb
szükség lenne az összetartásra.

Ugyanezeket látjuk az iskolákban, az
egyházakban, a községnél, az államnál,
különösen a vasutnál.

De hol van az a mérleg, mely az

erélyt és tapintatot egyensúlyban bírja tar-
tani, — mely határt bír szabni egyiknek
is, másikkal is.

Ott van az ember lelkében, az ember
értelmében . . . Úgy hívják, hogy o k o s s á g.

Aki nem bírja, vagy nem tudja o k o s s a n
összhangba hozni az erélyt és tapin-
tatot, — aki nem ismer határt mind a ket-
tőben, az vagy zsarnok, vagy tehetetlen.

Az embert a társadalomban erélylyel
lehet féken tartani és tapintattal lehet meg-
nyerni, hogy a társadalom szabályait megtartsa.

Ha mindenki — aki hivatva van a
társadalom valamely rétegének, osztályának
vezetésére — ha mindenki okosan tudná
az erélyt és tapintatot kellő időben és kellő
mérven alkalmazni, mily sok kellemetlen-
séget ki lehetne kerülni.

Épen ezért akár családfők, akár pedig
mások, kiket végzetők valamely társadalmi
osztály élére állított, szálljanak magokba.
tartsanak bírálatot önmaguk felett, mérle-
geljék okos észszel, hol van az erély, s hol
van a tapintat határa. Higgyék el, önma-
gukkal tesznek legnagyobb jót, midőn a
helyes utat feltalálják, midőn a helyes út-
ról le nem lépnek.

A tapintatos erély tiszteletet parancsol,
— az erélyes tapintat szeretetet szül.

TÁRCZA.

A jövő.

Játszik velem édes álom,
Jövendőmet nyitva látom:
Szép, zöld mező kis patakkal,
Telis-teli virágokkal, —
Virágokkal.

Köröttem e zöld mezőség
S felettem a mosolygó ég:
Mind-mind felém csillog, ragyog,
Oly igazán boldog vagyok, —
Boldog vagyok.

MÁTHÉ ZOLTÁN.

Az első visitáció.

Irta: Antí.

Soha! olyan kedvet, mint nekem volt, —
midőn az első vizitálás napja közeledett; biztosra
vettem, hogy én katona leszek azonnal, mihelyst
az orvos rám veti szemét; — és pedig azért volt
olyan erős a meggyőződés, mert a mázsán 92
kilót nyomtam és valószínűleg azért is tették
sokan azon megjegyzést rám, — hogy olyan szé-
les vagyok, — mint hosszú; node azzal én nem
törődtem semmit, — azért örökösen csak a ka-

tonai dolgok voltak eszemben és már is valami
nagytekintélyű tisztnek képzeltem magamat, —
sőt ha egyedül voltam a szobában, — ugyancsak
próbálgattam a kardvágásokat — azzal a bottal,
amit boldogult Panka néni a verebélyi búcsúról
hozott. A mellémet csupa érdemjelekkel képzel-
tem tele, amelyeket azért kaptam, mert vagy 8
zászlót vettem el az ellenségtől, — utóljára pedig
tábornok lettem és a temérdek ütközetből majd-
nem sértetlenül kerültem ki, — csupán fülem
hegyét érte egy golyóbis, pedig olyan golyózapó-
rokban voltam, hogy a kardomat annyira elkop-
tatták, hogy még tyukszemvágó bicskának is kicsi
lett volna.

Persze szerencsésen haza érkeztem, — arany
zsinóros attila feszült hős keblemen, — lábaimat
sarkantyús eszima ékesíté, — állomásnál pedig
ott volt az egész vármegye, ahol a főispán ékes
szavakkal adta elő, — az én hallatlan hősiességem
által kivívott fényes győzelmemet, melynek be-
fejeztével egetverő éljenzés hallatszott a temérdek
sok fehérhús leány és gyöcsingés lovas legény
ajkairól, — akik egész hazáig kísérték. —
Otthon pedig az én jó anyuskám már akkorára
elkészítette a paprikás csirkét — galuskával —
miután az igen kedvencz eledelem volt. — No
persze — azután palotát építtettem és abban lak-
tam. — Ily gondolatok és képzelődések közepette
elérkezett a sorozás napja.

Falunktól mintegy három óra járásnyira fek-
szik az illető város, — ahol a sorozás tartatni
szokott. — Én előtte való nap elmentem a jegy-
zővel és bíróval, — hová elég korán megérkez-
tünk és a fogadóba kvártélyoztuk magunkat. —
Én persze mindjárt azután néztem, hogy hol le-
hetne egy kis jó kvaterkára szert tenni; találtam
is, de egyúttal megismerkedtem egy természethez
hasonló fiatal emberrel, — aki Lichtenstein Izidor
gabona-kereskedőnek volt — Jakab — fia, aki
szintén a következő napon jött első sorozatra. —
miután egy kicsit megismerkedtünk és jó be kva-
terkáltunk, — ő meghív az atyja házához. miután
ők helybeliek voltak. Mondhatom, hogy nagyon
szívesen fogadtak és meg is jósolták, hogy mind-
ketten bemaradunk katonának.

Samu bácsi, a Jakab grószpapája kitalálta,
hogy mérjük meg magunkat, ami meg is történt
a buzarktárban.

Először engem mértek meg — de én most
is 92 kiló voltam — hanem a fene Jakab egy fél
kilóval több volt, ami engemet ugyan egy kissé
bosszantott is, hogy a Jakab többet nyom, mint
én, de nem is volt csoda, hisz' akkora orra volt,
mint olesó világban egy tiz krajczáros uborka,
fülei meg akkorák voltak, hogy másnap, mikor
egy kis eső esett, a vállán a kabát szárazon maradt.

Jakabnak is roppant nagy kedve volt a ka-
tona élethez és fene erős is lehetett, mert ugy

Ha azután a társas együttélésben a tisztelet és szeretet jut uralomra: akkor, csak akkor érzük el azt, hogy az együttélés kellemes leendő.

Élismeréssel adózunk mindazoknak, kik velünk egyetértve, az erély és tapintat okos alkalmazását komoly megfontolás tárgyává teszik s ez által a társadalmi bajok orvoslásához egy-egy szemernyi gyógyszerrel hozzájárulnak.

Az iskoláztatás kérdése.

(V.) Az iskolai szünnapok míg a gyermekekre nézve a gondtalan pihenés és játék idejét jelentik, addig az aggodó szülőkre nézve a töprengések és tünődések napjai azok.

A gyermek elvégzi az elemi iskolát s a szülő előtt ez a nagy kérdés merül fel: Mi legyen a fiúval tovább?

A földmivelő-osztály nálunk rendszerint könnyen napirendre tér e kérdés fölött, így válaszolva magában: Lesz az, ami az apja, becsületes munkás ember, a kapa, kasza neki is szerez kenyeret! Nem így van már azonban gyakran az iparos ezzel, főleg pedig a kishivatalnok-osztályra nézve képez ez nehezen megoldható kérdést. Ezek között már sokan akadnak, akik gyermekeik számára u. n. honoratior-pályát akarnának biztosítani s azért mindenáron megszeretnék nevezni az ahoz vezető eszközt, a pályához való képesítést gyermeköknek. Így merül fel aztán az iskoláztatás kérdése.

Községünkben csak elemi iskolák lévén, ezek elvégzése után — legalább is addig, míg a tervezett polgári iskola nem létesül — aki gyermekét tovább is akarja művelni, kénytelen valamelyik közeli városba küldeni a középiskolák végzésére, a honnan aztán esetleg felsőbb iskolát is tanul. Nagy áldozatába kerül ez gyakran a szülőnek s a ki nem mérlegeli kellőleg anyagi helyzetét, annak ez olykor valóságos vagyoni romlását okozza. S mi az eredménye gyakran e túlfeszített erőlködésnek? Egy félbemaradt valaki, aki úr nem lehet, mert nincs meg hozzá végig az iskolája, munkás nem tud lenni, mert ahoz idejében nem szoktaták. Az ilyen terhére lesz önmagának és szüleinek s mint proletár, a társadalom elzülöttjeinek számát fogja szaporítani.

Ebből az a tanulság, hogy gyermekeink iskoláztatásának kérdése körül igen óvatosan kell eljárni, ha azt nem akarjuk, hogy haszontalanul áldozzuk föl vagyunkat s gyermekünket túl buzgalmukban tönkre tegyük. Ez az óvatosság a következő iránynak szemelött tartására int bennünket:

I. Csak oly gyermek további iskoláztatására költünk, akiben ehhez a kellő tehetség már az

feltasított egy nagy pesti zsákot, amely üres zsákokkal volt tele, hogy a grószpapát majd leütötte lábáról, amiért ugyan a Samu bácsi hába is akarta vágni Jakabot a nagy pipa szárral, de Jakab elhurezolkodott.

Másnap korán összekerültünk ismét és büszkén sétálgattunk a sok nép között, szinte lenézve az olyan vékony dongájú legényeket, — míg ellenben miránk ugyancsak irigy szemmel néztek és nem egyszer hallottuk, hogy mondták: aujnye, de fájni két fiatal ember; — lépkedtünk is olyan betyesen, hogy no, — bár a Jakab lába egy kicsit löcsforma volt, de azért ő is olyan keményen szitta a vergóniát, mint én — és éppen a háborúról kezdett beszélni, mikor a nevét kiáltották, minek hallatára menten kiesett a vergónia a szájból — és az amugy is skandalum kinézésű orra úgy megnyult, hogy az állát érte. — Jakab tehát bement és én rám is hamarosan került a sor. — Mikor én mentem be, — Jakab jött ki. Amint egymás mellett elhaladtunk, megkérdeztem Jakabot, hogy mi lett? de nem értettem meg a motyogását, hanem megtudtam mihelyst bementem, mert neki is azt mondták, amit nekem, hogy nem katonának, hanem szappannak való. — Szégyenltem is magamat szörnyen; — füstbe ment minden tervem. Mentem is Jakab

elemi iskolákban megnyilatkozik. Ennek megítélésére legilletékesebb bíró a tanító, akinek vezetése alatt volt az utolsó évében a gyermek. A tanító elfogulatlan és gyakorlott szeme a legjobban eldöntheti azt a kérdést: érdemes-e tovább taníttatni a gyermeket vagy sem? E pontra nézve tehát a tanító szakvéleménye legyen az irányadó s ne az elvakult szülői nagyravágyás, mely „majom szeretet”-ből gyermekének fogyatkozásait észre nem veszi s őt minden áron úri pályára praedestinálnak tartja.

II. Fontoljuk meg jól anyagi helyzetünket s ahoz mérten irányítsuk a gyermek iskoláztatását. Akinek nem áll tehetségében családja jóvoltának kockáztatása nélkül gyermekének magasabb képeztetése, az mondjon le róla, bármily keserű legyen is neki ez a lemondás. Utóvégre a gondviselés kezében vagyunk s nem tudhatjuk mily pályán találja fel gyermekünk jobban az ő boldogulását.

De sőt még a közép iskola megválasztására is legyen irányadó anyagi képességünk. A polgári iskola kevesebbe kerül s hamarabb önállóságra képesítő pályákhoz képez előkészületet, mint a reál vagy a gymnasium.

III. Ne vegyen fejébe a szülő egy makacs ideát, melyet gyermekében mindenáron megvalósítandóul gondol.

Némelyik szülő jóformán már gyermeke bölcsője fölött kimondja az ítéletet: ebből papnak kell lenni, ebből katona lesz, ezt ügyvédnek taníttatom stb., anélkül, hogy figyelembe venné gyermeke képességét és hajlamát. Soha se a szülő határozza meg gyermeke pályáját, hanem maga a gyermek, természetesen a tapasztalt szülők jóakaró tanácsainak figyelembe vételével. Akkor sok késő szemrehányásnak, sok késő bánatnak eleje vétetik, mert ki-ki oly helyzetet fog magának teremteni, mely az ő természeti sajátosságainak és szympathiáinak legjobban megfelel.

IV. Ne irtózzanak a szülők az u. n. gyakorlati pályáktól, melyek kevesebb elméleti tanulmány mellett is nagyobb jólétet biztosítanak gyermekeik részére, mint azok a közpályák, melyek bár elismert tekintélyt nyújtanak, de amellet anyagi haszonban szűkölködnek, mint a társadalmilag kevesebbe becsült, de a technikában folyton előre haladó kort tekintve, nagyon gyakorlati foglalkozási körök. Sok azt hiszi, hogy csak úgy ér czélt az ő költsége gyermeke taníttatására, ha abból orvos, pap, ügyvéd, jegyző stb. lesz; pedig e pályáknál anyagi tekintetben ma nap igen sokszor többet ér egy építési, műkertészeti, műgépészeti, gyárvezetői, vegyészeti stb. pálya, mely bár kevésbé exponált állás, de a megélhetés gondolai ellen sokszor jobban biztosít, mint amazok, a melyeknél az ugyanazon hivatásbeliekben mutatkozó túltermelés folytán előálló verseny, egyéb mostoha viszonyok, továbbá a társadalomnak velők szemben táplált igényei sokkal nagyobb súllyal nehezdednek munkáisaikra emezeknél.

után, de ő úgy el tűnt, hogy még mai napig sem láttam. Én pedig nagy búsan bevártam a délutánt a fogadóban, amikor a bíró kocsija értem jött, — csak hogy a kocsis bevolt rúgva rogyásig — ezt látva a bíró, mit volt mit tennie, mint az én gondjaimra bizta kocsiját, lovát — a kocsissal együtt. — Akadt még három czimbora, tehát öten utnak indultunk hazafelé. Utközben azonban egy csárda is volt, ahová betérni kötelességünknek tartottuk, pláne olyan sorozási időben bűn volna azt elkerülni. — Be is mentünk, de már odabent szilaj kedve volt vagy húsz falubéli sorozatra menő legénynek — ugyancsak belevágtak, hogy:

Hunczut az a fencser, aki vizitált . . . stb.

Nosza lett olyan ivás, hogy hamarosan mi is a kocsis sorsára jutottunk és csakis a lovaknak köszönhetjük, hogy haza jutottunk a falunkba.

No de a szegény lovak azt már nem tudták, hogy ki hol lakik, tehát egyenesen a bíró udvarára szállítottak bennünket az istálló elébe, ahol mi aludva, a lovak pedig befogva voltak reggelig, amíg a bíróné kijött az udvarra és bennünket felköltögetett.

Hanem a bíró még mai napig sem köszönte meg, hogy olyan jó gondviselője voltam a jószágainak.

Ezek volnának azok a főbb irányelvek, a melyeket a szülőknek ama fontos kérdés fölmerülésekor: mi legyen tovább gyermekünk? szem előtt kell tartaniok.

Ne ejtsen kétségbe senkit, ha legkedvesebb eszméjével kell is szakítani, midőn fiát nem taníttathaja tovább. Ki tudja nem lesz-e boldogabb azon a szerényebb pályán, melyen kenyerét fogja több iskoláztatás nélkül keresni, mintha a művelt emberek közé lépve talán jobban kellett volna vivnia a létért, s jobban éreznie azokat a göröngyöket az élet útján, melyeket a szűkebb látkör elfödöz előlünk?

Hogy a szülő lelkiismeretét megnyugtassa, ha nem képezheti is fényes pályára gyermekét, annyit tegyen meg, hogy adjon neki jó, vallásos nevelést oda haza. Ne támaszkodjunk egyedül az iskolára; ha a jellem és lelkiismeret kifejlesztésében a szülők nem támogatják a tanítókat, gyermekök csak fél nevelésben részesül, melyet könnyen ki fog forgatni a gyakorlati élet romlottsága.

Igyekezünk tehát első sorban arra, hogy gyermekünk szokjon a munkához és a lelkiismeretesség; a magasabb iskoláztatás ehhez képest másodrangú kérdés, a melyet az észszerűség szabályai szerint döntünk el s bármely részre történjék ez a döntés, gyermekünknek a jó házi nevelésben megadjuk az alapot arra, hogy hasznos polgára legyen a hazának és tisztos tagja a társadalomnak.

SZINHÁZ.

A helybeli színházban folyó hó 20-án, Szent István napján zajos sikert aratott egy 3 felvonásos kis vígjáték A darabot Véli Miksa írta s a címe: „Kapuzárás előtt.” — Ez a darab egy elmésen kidolgozott társadalmi életkép.

Íme a darab meséje:

Pétery Károly fiatal állatorvos elmegy leány-nézőbe egy kis városkába. Utközben megismerkedik Kovács urral, aki abba a városba való, ahová Pétery leány-nézőbe indult. A vonaton elmondja azután Pétery Kovácsnak, hogy Tóth Jánosékhöz akar menni s a Juliska kezét akarja megkérni. Kovácsnak van egy sógora R. Tóth János, kinek Juliska nevű leánya is van. Kovács természetesen ide vezeti a kérőt, holott az K. Tóth Jánosékhöz akart menni s annak leányát, K. Tóth Juliskát akarta megkérni.

Pétery igen derék és csinos fiatal ember, csak hogy szegény igen felénk és jámbor, aki társaságban sem igen forgott, hanem a Tódor bátyja nevelése alatt nőtt fel.

E miatt R. Tóth Juliskának kifogásai vannak a fiatal ember ellen, de a mama felvilágosítja Juliskát, hogy szegény leánynak, mint amilyen ő is, nem igen szabad válogatni a kérőben és mivel ő már egy hónap mulva 24 éves lesz: sietni kell a férjhez menéssel, mert épen kapuzárás előtt állanak. Itt azután a mama megmagyarázza Juliskának, hogy mi is az a kapuzárás, u. i.: Húsz éves korukig a leányok válogatnak, 20—24-ig a leányokat válogatják, azután pedig sem nem válogatnak, sem nem válogatják, hanem szépen otthon maradnak — és ez a kapuzárás.

Juliska erre azután megnyugszik és oda igéri kezét Péterynek. Hanem Pétery ügyetlensége folytán kiszül, hogy ő nem R. Tóth Juliskát, hanem K. Tóth Juliskát akarja feleségül venni. Itt kezdődik a bonyodalom. S ezt a bonyodalmat még inkább összekavarja Halácsyné, R. Tóth Juliskának a keresztanyja, ki mindjárt, amint a jegyesek között valami fontos esemény történik, szalad elhíreszteli azt a városban.

Igy tudja meg K. Tóth Juliska is Halácsynétől, hogy R. Tóth Juliska menyasszony lett s erre mindjárt odanyújtja kezét egy régi udvarlójának s mikor Pétery megakarja kérni K. Tóth Juliskát, az már akkor menyasszony. Pétery, hogy hoppon ne maradjon, bocsánatot kér R. Tóth Juliskától és megvallja, hogy őt szereti csupán s amaz a Juliskát csak a Tódor bácsi parancsa folytán akarta elvenni. Erre aztán az öregek is megbékülnek s békés ölelések között ereszkedik le a függöny.

Az egész darab a mai társadalmi életből van merítve; szép, kedves, igaz minden mondata. Minden alakja élethűen, humorosan, finom esettel van megfestve. A darab fő érdeme a részleteknek alapos kidolgozása. A változó képek igen mulatságosak és érdekesek.

A műkedvelőknek bő alkalmuk nyílt tehetségüket a különböző karakterisztikus alakok bemutatásában kitüntetni. Hanem a főérdem a kivitelben mégis Abonyi Gyuláé, a budapesti nemzeti

színház buzgó tagjái, ki leleményes, tapintatos és ritka jóízű művészetével R. Tóth János szerepében folytonosan jókedvben tartotta a közönséget s a színpadi hatás titkait ismerve, a műkedvelőknek pompásan betanította a darabot, s így az előadás nemcsak mint kiváló művészek volt nagy sikere, hanem mint rendezőnek is.

A műkedvelők közül kivált Dobozy Kálmán Pétery szerepében és Máthé Ilonka Halácsyné szerepében. Mindketten pompásan eltalálták azt, amit játszani akartak és amit játszaniok kellett. Mindkettőt többször nyílt színen is megtapsolták. Laczkó Belluska (R. Tóthné) igen jól tudta szerepét és szép játékával méltán megérdemelte azt a sok virágot és tapsot, amit a közönségtől kapott. Balogh Mariska (Juliska) szerepében igen szépen játszott; vidám és gondtalan képet mutatott, de a második felvonás végén is szépen játszotta a büszkeségében megsértett leányt, mikor kérője cserben hagyja. — Temesközy Gerzson (Kovács sógor) igazi tipikus falusi ember volt a hamisítatlan észjárásával, — ő is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a közönség jól mulatott. A darabban előfordul még három kisebb szerep, mit Bognár Aranka (Kardos Ella), Farkas Ilonka (Monori Iza) és Máthé Jenő (Fehér Elemér) játszottak. Farkas Ilonka feltűnő szépségével, üdén csengő hangjával s ügyes játékával hódított.

A darabot megelőzőleg Bognár Aranka az orsz. színi-académia III. éves növendéke „A bakfis” című monológot oly szépen, ügyesen és kedvesen adta elő, hogy ebből ítélve méltán szép jövőnek néz elébe. Tiszta szívéből sok szerencsét kívánunk neki művészi pályáján.

A színház zsúfolásig meg volt telve; az előkelőség színe-java ott volt — tulzás nélkül legyen mondva — ilyen díszes közönség még nem volt soha sem az abonyi színházban. A jegyeket már előre elkapták s az előadás napján már 10 frtot is adtak volna egy páholyért, ha lett volna. A zenekar helyét is páholylyá kellett átalakítani, hogy a közönség kívánalma némileg ki legyen elégítve.

A darab a közönségnek igen tetszett s úgy a szerzőt, mint a rendezőt, valamint az összes szereplőket többször kihívták. A szereplőkön kívül a szerző is igen sok szép csokrot és egy szép asszonytól babérokoszorút is kapott s az arról lecsüngő névjegyre gyöngybetűkkel ennyi volt írva: „Csak előre!” Mi is csak ezt a kedves buzditó szót ismételjük: „Csak előre!”

—é—ő.

MI UJSÁG?

— **Tanácsgyűlés.** Folyó hó 25-én a városháza tanácstermében tartott tanácsülésen az előjáróság előterjesztette az 1899. évi községi költségvetési tervezetet, mit a gyűlés egész terjedelmében elfogadott. A gyűlésen határozva lett, hogy a közgyűlés elé azzal a hozzáadással lesz előterjesztve, miszerint a szolnoki uton dr. György József úr háza tájékán egy ivóvízes kút fúrása és az összes fúrott kutak kitisztítása mulhatatlanul szükséges.

— **A nagy-kőrösi** ev. ref. főgymnasiumban a jövő 1898—99 tanév szeptember hó 4-én kezdődik. A beiratások, felvételi-, pótló- és javító vizsgálatok szept. hó 1—4-ig történnek és pedig: szept. 1-én d. u. az I., szept. 2-án d. e. a II. és III., d. u. a IV. és V.; szept. 3-án d. e. VI. és VII.; d. u. a VIII. osztályba belépők iratkozhatnak. A beiratások d. e. 8—12, d. u. 3—7-ig történnek. A vidéki szülők a beiratásra megjelölt időben bármikor elfogadtatnak. Minden iskolánkba először belépő növendék köteles a törvény értelmében születési, iskolai és ujjraoltási bizonyítványt magával hozni. — Nagy-Kőrösön, 1898. aug. 18. Az igazgatóság.

— **Hymen.** Nagy Paula kisasszonyt, dr. Nagy Mihály orszgy. képviselő úr bájos húgát Kecskemétről eljegyezte Jakobsits Titus szabadkai földbirtokos. — Jakobsits két év előtt a helyben állomásozó huszároknál szolgált, mint önkéntes. Öszintén gratulálunk.

— **Népgyűlés Kecskeméten.** Szeptember hó 4-én (vasárnap) délelőtt 1/211 órakor Kecskeméten nagy népgyűlés lesz az önálló magyar vámtérület érdekében. A gyűlés pártonkívüli színezetű lesz. A gyűlésen Kossuth

Ferencz és több országgyűlési képviselő is meg fog jelenni és beszédet is fognak tartani.

— **Műkedvelői előadás.** A f. hó 20-án tartott jótékony célú műkedvelői előadáson bevétel volt a jegyekből . . . 128 frt 70 kr.
özf. gróf Bethlen Gáborné felülfizetése . . . 2 frt — kr.
Összes bevétel . . . 130 frt 70 kr.
Kiadás . . . 30 frt 70 kr.
Tiszta bevétel . . . 100 frt — kr.,
mely összeg az „Abonyi Lajos szobor alap”-hoz csatolható. A szobor-bizottság ez uttal is köszönetét fejezi ki a felülfizetésért.

— **Afrikai regény.** A legsötétebb Afrikában, a Mánynyógok országában, kedve szottyant Buga fejedelemnek, hogy ő szalonmásító majálist rendez s erre a célra a szomszédos tartomány elhízott fejedelmét szemelte ki. De annak is volt annyi esze, hogy elrejtőzzék a nád közé s ott a jó langos iszapban várja be, míg bösz Bugának a szalonmászatnomsága lelehad. — Mi volt pedig az oka, hogy a jó zsiros falatot elszalasztották? Nem volt ott Sütülü, az egyik alvezér, kinek feladata lett volna a nádas felől elállni az utat. — És miért nem volt ott Sütülü? Azért mert elkésett, — hátramaradt egy kicsit, visszatartotta Suhajó titkos sóhajtsa, Buga fő-fő feleségének, a szép Suhajónak igéző kacintása. — Bösz dühében hatalmas Buga 50 botot veretett a szegény Sütülü talpára, már tudniillik csupán csak azért, mert a kövér falatot elszalasztotta. (Hiszen ha azt tudta volna, hogy miért maradt hátra???) — Az éhen maradt kíséret megbosszulva látva magát, felbuzdult az elégtételen; gyorsan egy bánya sarat gázoltak, sással jól összetaposva; egy fekete művész pedig megmintázta Buga szobrát egy hatalmas tulok alakjában. — Szép Suhajó, hogy férjét megbékítse, sajátkezüleg tüzött fel a szobor homlokára egy pár sudaras tülköt, amiből fésűt akart csinálni. Így aztán szent lett a béke. Sütülü talpát államköltségen borongatják, — megérdemli . . . egyedül csak neki köszönheti Buga, hogy olyan szép szobrot kapott.

— **Kötél általi halál.** Folyó hó 19-én tárgyalta a kecskeméti királyi törvényszék Szitár Antal új-kécskei rablógylkosnak bűnügyét, mely abból állt, hogy Szitár Antal Új-Kécskén meggyilkolta és kirabolta Feldmeyer kereskedőt, azután, hogy nyomra ne jöjjenek, szintén meggyilkolta Feldmeyernek Hegedűs nevű kocsisát. Szitár Antalt a szörnyű bűneset után rögtön elfogták és a helyszíni szemle után torkát akarta keresztül metszeni, ebben meggátolták s most az irtózatoss ember minden sérelem nélkül ép bőrrel állott bírái előtt. A rablógylkos teljes beismerésben volt és megtörve felelt a bíróság minden kérdésére, valamint csüggedt fővel hallgatta Horváth György kir. ügyész éles és lesújtó vádbeszédét, úgyszintén Diószeghy József ügyvéd szépen kidolgozott védbeszédét. S mind ennek eredménye az lett, hogy bírói kimondták felette az ítéletet, mely így hangzik: „Szitár Antal Pál, a terhére rótt szörnyű cselekményért kötélt általi halállal fog kivégeztetni.” — A megtört bűnös belenyugodott sorsába és a legsúlyosabb ítélet mellett még csak nem is felebbezett.

— **Elfogott betörők.** A mult számban megemlítettük, hogy több helyen a padlásra betörtek és onnan ruhaneműeket és egyéb apró házi czikkeket elloptak. De nem sokáig garázdálkodhattak a betörők, mert már szerdán reggel a csendőrség elfogta a tetteseket Horváth Erzsébet és Jano János személyében. — A vallatásnál azt vallották, hogy Falusi Pál is bűntársuk volt, — azonban kisült, hogy csak rosszakaratból akarták Falusit a bandába vonni. — Pénteken reggel a csendőrök átkísérték Horváth Erzsébetet és Jano Jánost a czeglédi kir. járásbíróshoz, hol őket kihallgatták s a tárgyalásig szabadon bocsájtották.

— **A puska.** Balázs Mihály 18 éves ifjú dinnyét őrzött és a rozsdás simpla puskát maga mellé fektette. Valószínű, hogy a puska csövébe föld mehetett, mert midőn éjjel lőtt vele, a puska szétszakadt és a bal kezefejét úgy szétroncsolta, hogy le kellett vágni, — most nincs kezefeje. — Ez történt e hó 25-én este a Muszaly-erdő mellett.

— **A budapesti** magy. kir. állami felső (építő) ipariskolában (Budapest, VII. ker. Damjanich-utca 28. b. szám alatt) a beiratás szeptember hó 1. napjától 5-ig tart. Az intézet rendes

tanfolyamán a tanítás tartama 3 év. Az intézet végbizonyítványa legalább két évi gyakorlati működés igazolása mellett jogot ad a kőműves, a kőfaragó vagy az ácsmesterség önálló üzésére, legalább három évi gyakorlat igazolása mellett jogot ad az építőmesteri vizsga letételére. A végzett tanulók, akik megelőzőleg IV. középiskolai osztályt végeztek, egyéves önkéntesek lehetnek. — A felvételhez szükséges: a) legalább a 15. életév betöltése, b) legalább négy középiskolai (gymnasiumi, reál, vagy polgári) osztály jó sikerrel történt bevégezése, c) legalább 2 havi építkezési gyakorlat igazolása, d) felvétetnek továbbá az építő ipari szakiskolák első két évfolyamát jelesen végzett tanulók. 1. A beiratási díj egész évre 2 frt, a tandíj félévenként 10 frt. Az igazgatóság készséggel szolgál felvilágosítással.

CSARNOK.

Az angyal.

Egy kis angyal fenn a mennyben
Jókedvűen röpködött,
Büvös fényben, illatárban,
Sok ezernyi társ között.

Egyszer csak, mikor a léget
Vigan áthasítaná,
Szárnyszegetten ég határról
A földre bukott alá.

S itt, hol annyi bűn s gyalázat
Jött az églakó elé:
A mennybe felvivő utat
Kereste, de nem lelé.

Búslakodva, siránkozva
Végre egy kis házhoz ért,
S nyitott ablakon át — lopva —
A kis szobába betért.

Ott egy kis lány áhitattal
Térdelt a szent kép előtt:
— Gyógyítsd meg a Megváltó
A mamát, a szenvedőt.

Könnycsepp rezg a lány szemében,
S merre hő imája száll,
Vigan útra kél az angyal —
És a mennyre rátalál.

VARGYASI.

A majorban.

— Irta: . . ny. —

— De látom ön ki nevet engem! Ne nevesen kérem Laczházy. Az ember, ha ilyen félreeső kis helyen lakik, bizony ki jön a divatos szokásokból. Valamikor a fűvő széltől is őriztek és most reggeltől estig dolgozom. A gyermekek, a cseléd-ség; ezekkel vesződni, amazokat ápolni, nevelni kell. Hogy mindebből mi jó van nekem, hogy tulajdonképpen miért nem tartok egy ügyes házvezetőt s a gyermekek mellé egy kisasszonyt, azért mert inkább dolgozom és jobb szórakozás nincs ennél. No ne nézzen olyan gúnyosan, ne említse a nagy világi gyönyöröket, érettek a sors egyéb élvezetekben nyújtott nekem kárpótlást.

S a nő ki e szavakat félig tréfásan mondta, telt arcú szép magas barna asszony volt. Lágyan csengő hangja különös bájt kölcsönzött egyszerű szavainak. A férfi, ki mellette haladt, élénk érdeklődéssel nézett arcába, talán a szenvedés nyomait fürkészte ez arcban, talán a fölesillanó emlékeket a szemek sötét csillogásában. És míg a nő beszélt ő hallgatott agyonhallgatta az egész témát, de gúnymosoly lebegett ajkai körül és értelmes arca kifejez minden gondolatot.

— Istennek hála, csupa elégedett vidám arczokat látok magam körül — folytatá a szép nő mialatt a kerten át vezette vendégét — a férjem tisztel és szeret. Az igaz meg is jövedőlték ezt nekem előre. Igen, igen ha jól emlékszem kegyed mondta egykor azt a bókot, hogy az a férfi, akinek én felesége leszek, a nejét őrangyalának fogja tekinteni és senkit nem fog szeretni kivüle. De még jobban kiszinezte ön. A közel jövőről olyan szép képet tárt előm . . . Én abban az időben bámultam önt . . . valóban bámultam, csodáltam és rajongtam önért.

— Legyen őszinte mélyen tisztelt asszonyom.
— És — szerettem önt.
— Milyen szép emlék ez nekem.
— Emlék? hát olyan hosszúnak tart ön tiz évet, hogy ami azelőtt történt, már emléket csinált belőle!? De igaz van, ami elmúlt az elmúlt és őszintén szólva nagyon helyesen történt így... Láttam már a gyermekeket? Gizella, Vilma jöjjetek csak.

— Kérem ne zavarja a kicsinyeket, majd később találkozunk.

Laczházy érzéketlenül visszataszító hidegséggel mondta ezt, mire a csacsogó kellemes modorú hölgy egy pillanatra elhallgatott és bámulva nézett reá.

— Értem! Ön nem szereti a gyermekeket — szól halkán — még a régi különcz. Kissé melegen süt a nap, menjünk be kérem az én szobámba. Tessék... erre... No de igazán szép ön-től, hogy tiz év után megemlékezett rólunk; nagyon örvendek hogy eljött.

— Annyi év után látni vágytam már. De ön pompás színben van.

És a fiatal Laczházy szeme szomorúan sikklik el az élénk, egészséges vonásokról, ez a friss nevető arc lehangolja és látása egy pillanatra szomorúsággal tölti el.

— De arra vigyázzon Klára, hogy kövőbb ne legyen, mert a szabónője nem csinálhat majd csinos ruhaderekat, a férje meg nem szívesen viszi el a bálókba, ha nem lesz csinos.

— Az az hogy — felelte Klára élénken — mi egyáltalán nem megyünk bálókba és ami azt illeti, azon ne aggódjon, tetszem én a férjemnek mindenhogy.

— Mi jó itt lenni! — folytatá a beszédet Laczházy és szemeit körül jártatá a kicsiny, halvány késsel kárpított szobában. A nyitott ablakon át beömlő friss üde illat, a puha selymekből és az ablakokat árnyaló lágy csipkékből áradó diszkrét finom touns, a természetes mosolygás, előzenység s az asszony lágy csengésű hangja egy pillanatra álmódzóvá tették. Ott künn a nagyvilágban, a hol ő élt, mozgott és munkálkodott, az a folytonos szívaj, az örökös nyugtalansággal párosult lázas élet megvéníti az embert idő előtt, míg itt fonséges kényelem s oly édes andalító csendesség vette körül.

— Tudja mit Laczházy, mondok én magának egyet.

— Nos?

— Nem ér az élet semmit így egyedül. Házasodjon meg.

Laczházy az asszonyra nézett olyan szemekkel, mintha nem akarná hinni azt, amit tőle hallott.

— Nekem mondta ezt vagy másnak?

— Dehogy másnak. Ön azonban nem ért meg engem. Hja! úgy van biz az. Abban az időben mikor még jogot formált reám sokkal érzékenyebb voltam, valóban nagyon ostoba, szentimentális bohó leány voltam és amellet fülig szerelmes önbe. De azért mikor hűtlenül elhagyott, egy könnyet sem ejtettem. Nem én! sokkal büszkébb voltam. Egyébiránt ami elmúlt, az elmúlt, ön is megkomolyodott már azóta. Szavamra mondom, ha nagy leányom volna most már — s a már szót jól megnyomta — oda merném adni magának feleségül.

— Mi a manó!

— De hallgasson meg Laczházy — folytatá Klára nevetve — nagy leányom nincs, de van egy szép kis sógornóm, oly édes, tizenhét éves gyerek. Épen olyan kis kardos feleség válna belőle, mint amilyenre magának szüksége volna. Vegye el... magának szántam.

— Nagyon köszönöm, de —

— Micsoda ön nem akar a sógorom lenni?

— A legnagyobb sajnálatomra Klára asszony.

— Mihelyt látni fogja azt a leányt akit magának szántam, másképp fog beszélni — jegyzé meg a nő, azonban Laczházy türelmetlen, haragos tekintete elnémitotta.

— Ilyesmi nem érdekel engem! inkább magáról beszéljen; ezt so' se unom meg.

Klára lehunyta szép szemeit és első szerelmére gondolt, mely miatt évekként elelőtt titokban annyi könnyet ontott. Az a férfi ült most előtte, de mennyire idegen ma már neki. Hogy el van telve a szive hálával az iránt a másik iránt, el van telve szeretettel és gyöngédséggel, mert jósága

kimerithetetlen. Aztán... szerető atyja gyermekeinek.

— Én nagyon boldog asszony vagyok — szólt melegen — nagyon jó férjem van.

(Vége köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Kiváncsinak. A spiritizmust érteni és érezni kell. Laikus nem mondhat felette bírálatot. — A spiritizmus eszmei tartalmát, t. i. a lélek létezését, a földöntúli életet, a lélek további öntudatát, a bűnök büntetését és azt, hogy az ezekben való hit az erkölcsös életnek az alapja — az összes templomokban hirdetik és tanítják. — A szellemek és a földiek közt való érintkezésnek lehetőségét egyetlen egy vallás sem tagadja. Hogy a megholtak és az élők lelkei közt az érintkezésnek van valami lehetősége, ezt — mint metafizikai fogalmat — kimondta és hirdette Kant is, a nagy bölcsező. A kritikai spiritizmus — a metafizikai bizonyítás eszközeivel meg nem elégedve — a következtetések és sejtések talajáról a természettudományi alapra vitte át a kérdést és most már annak a vizsgálatával foglalkozik, vajjon igaz-e, hogy az elhaltak és az élők közötti érintkezésnek fizikai bizonyítékai is vannak, vagyis olyan tünemények, melyek érzéseink által is észrevehetők. Egy spiritista a spiritizmus végeztelje felől így nyilatkozott: „A mai nép az egyházaknak nem hiszi el többé földöntúli életet s ezért lett erkölestelenné; megkísértjük tehát, hát-ha a mi bizonyítékainknak elhiszi.” — Ebből láthatja, hogy a spiritizmus célja nemes és magasztos — és egyáltalán nem szabad összetéveszteni a szemfényvesztéssel. A mi elvégre is csak kenyérkereső foglalkozás; míg a spiritizmus tudomány, még pedig a jelen kor legnagyobb, legmélyebb tudománya. Épen ez az oka, hogy tudományos képzettség nélkül megérteni nem is lehet.

HIRDETÉSEK.

Köszönet nyilváníítás.

Alólirott azon alkalommal, hogy t. Löffler Miksa úrnak szolnoki szabóüzletében a

szabászati állást

elfoglaltam, elmulaszthatlan kötelelességemnek tartom, hogy mindazon tisztelt megrendelőimnek, kik ezideig bizalmukkal megtiszteltek, a leghálásabb köszönetem nyilvánítsam; egyszersmind felkérem, hogy továbbra is kegyeskedjenek pártfogásukkal megajándékozni újabb állásomban.

Abony, 1898. aug. hó.

Alázatos szolgáljuk

Piros János,

szabó mester.

1—3

Nagy választék csipkék és himzésekből

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy az eddig főtéren, Richter-féle házban fenállott

norinbergi-, rövid-, diszműárú-, kalap- és czipő-raktáramat

f. hó 31-én, szerdán eddigi üzletemnek átellenében Vajda-féle házba helyezem át.

Midőn ezt a n. é. közönség szíves tudomására adom, nem mulaszthatom el főlemlíteni, hogy új helyiségembe eddigi czikkeimből dúsabb raktárt tartok és azokat az eddig is elismert legolcsóbb árban fogom vevőimnek kiszolgálni. —

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel

BRÜCK ADOLF.

1—2

Dús választék férfi ingek- és nyakkendőkben.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Körösi-uton ujonnan épült házamban a Piacz-térről

fűszer és vegyes árú

üzletemet áthelyeztem, valamint **korcsma** helyiségemet a maikor igényeinek megfelelőleg rendeztem be.

Mész, vágott tűzifa, valamint porosz és salgótarjáni kőszén nagyban és kicsinybeni eladása.

Midőn a n. é. közönség nagybecsű pártfogását kérem, biztosíthatom a legtisztább és legpontosabb kiszolgálásról.

Fedett teke-pálya a n. é. közönség rendelkezésére áll.

Abony, 1898. augusztus hó.

Kiváló tisztelettel

Hegegyás Vilmos.

2—3